

Keletas kun. Antano Saulaičio SJ patarimų grupių vadovams, siekiantiems suburti stiprią grupę.

Patarimai grupių vadovams

Veiksminga ir maloni grupė gyvuoja, kai tarp jos narių vyrauja teigiami tarpusavio santykiai. Grupei sveikai bendradarbiauti ir susivienyti padeda:

- *Kai būrelis yra tokio dydžio, kad visi galėtų jame bendrauti, dalyvauti.*
- *Kai visi vienas kitą pažįsta (jei reikia, prisisekite vardų korteles).*
- *Kai būrelis turi kartu atlikti kokį nors uždavinį, pvz., aptarti klausimus, suplanuoti apeigas, paruošti vaidinimėlį...*
- *Kai tie patys nariai būrelyje dalyvauja tol, kol uždavinys užbaigiamas. Nauji nariai įvedami tik esant būtinybei ar ištikus bėdai.*
- *Kai kiekvienas narys jaučia savo įnašą, atliekant uždavinį, ir darniai bendrauja su kitais.*
- *Kai atskiri nariai nėra verčiami dalyvauti užsiėmime, kuriame nenori dalyvauti (pvz., vaidinimėlyje, judriame žaidime).*
- *Kai sėdi patogiai, pvz., mažame ratelyje, o ne išsisklaidę arba eilėmis.*
- *Kai sergėjama, kad ir vieniši asmenys, ir tie, kurie linkę perimti visą iniciatyvą, sugebėtų vieni kitus išklausti ir dalintis darbais.*
- *Kai visi stengiasi ko nors išmokyti ir turėti savo nuomonę, o ne stengtis sudaryti įspūdį, kad nusimano apie viską arba visiškai nereiškia savo nuomonės.*
- *Kai grupė pavargsta arba užsiėmimas per daug užsitęsia, dera įterpti dainą, žaidimą, padaryti trumpą pertraukėlę.*

Pašnekesiai, naudojant vaizdines priemones, yra efektingesni. Taip tema geriau įsminga į atmintį. Vaizdinėmis priemonėmis paremtas gali būti ir pasakojimas, kuris buvo jau užmirštas menas, o šiandien visur sugrįžta. Jeigu pasakėlę galima sujungti su koku nors užsiėmimu, šitos pasakos besiklausantis niekada nepamirš. Pavyzdžiui, žmogus buvo paklydęs miške ir dumblėtoje baloje pamatė netoli stovinčio medžio viršūnę. Ji jam padėjo nustatyti kelio kryptį. Taip sužinoma, kad dumblėtame vandenyje medžio atspindys padeda išmatuoti medžio aukštį... Kiekvienas, kuris vadovauja pašnekesiui, stengiasi sudominti dalyvius ir išlaikyti jų dėmesį. Tai tinka ir vaikams ir suaugusiems, kurie lavinasi. Todėl tenka gerai išnaudoti kiekvieną valandėlę. Filmai ir skaidrės tinka, bet tai jau apriboja lavinimo erdvę – tenka kalbėti patalpoje. Tačiau geriau lavintis lauke, pasitelkiant plakatus, lapus ir kitas priemones. Jei mokomės užkurti ugnį, geriausia užkurti tikrą! Kai visi mato, geriau ir greičiau išmoksta. Piešiniai, brėžiniai padeda tai, kas aiškinama, suprasti visiems, net ir tiems, kuriems sunkiau girdėti, kurie ne taip greitai susivokia, ir tiems, kurie kalbos gerai nemoka ar nesupranta.

Vienu žodžiu, mažiau kalbų ir daugiau vaizdinių priemonių!

Vaizdingumas dar pagyvėja, kai pašnekesio ar užsiėmimo vadovas turi nors šiokių tokių aktorinių sugebėjimų, moka panaudoti savo balsą ir kūno kalbą. Todėl vadovų lavinimo žinovai siūlo savo pašnekesį išbandyti suaugusiųjų ar kitų vadovų auditorijoje, išgirsti jų pastabas. Gal vedėjas nuolat sako “a, a” ar “e, e”, nuolat ranka tvarko plaukus, pešioja barzdą ar kitaip erzina užsiėmimo dalyvius.

Štai dar keli patarimai vadovams, vadovėms, instruktoriams, užsiėmimų vedėjams:

- 1. Norint vaizdingai pateikti medžiagą, reikia aiškiai žinoti užsiėmimo tikslus – ko norima pasiekti.*
- 2. Svarbu žinoti, ką dalyviai nori išmokti – ir ką jau apie tą dalyką žino ir moka.*
- 3. Susieti užsiėmimą su ankstesniais ar su visa stovyklavimo, veiklos ir pan. programa.*
- 4. Dažnai pateikti pavyzdžių, palyginimų iš tai grupei artimos patirties: “Atsimenate, kai plaukėte laiveliu ir...”*
- 5. Kalbėti, neskaityti iš lapų. Jei reikia, turėti užrašus, bet kalbėti mąstant (jei skaitai, neturi laiko galvoti). Gal tai nebus gražia literatūrine kalba pateiktas pokalbis, bet jis bus daug malonesnis ir gyvesnis.*
- 6. Pereinant prie naujo klausimo ar dalyko, tinka pateikti klausimus apie tai, kas kalbėta – jie padeda atkreipti dėmesį į pagrindinius pasakytus dalykus.*
- 7. Jeigu ilgiau kalbama, bent kas 15-20 min. reikia pertraukti kalbėjimą ir įterpti kitą užsiėmimą: darbėlį, piešinį, skaidrių rodymą, dainą, žaidimą.*
- 8. Laikas klausimams turi būti suplanuotas. Neužtenka pasakyti: “Ar yra klausimų?” Geriau klausti: “Kas, jūsų manymu, yra svarbiausia šiame užsiėmime? “Kas išaiškėjo šiame pokalbyje?”. Ypatingą dėmesį reiktų atkreipti į dalyvius, kurie neatsakinėja ar sunkiai atsakinėja.*
- 9. Palikti ramaus laiko klausytojams, kad jie galėtų tai, kas sakoma, suvokti – nekalbėti ištisai, kaip šaudant iš kulkosvaidžio. Kai kalbėtojas ar vedėja žiūri tiesiog į dalyvius, visi jaučiasi jaučiau ir mieliau atsakinėja, klausia, dirba.*
- 10. Įvertinti savo darbą – pasiklausti kitų nuomonės, kaip pavyko, kas buvo tinkama, kas nelabai pasisekė.*
- 11. Stebėti, kaip elgiasi, kalba, rodo, įtraukia dalyvius kiti vadovai, kalbėtojai, net aktoriai.*
- 12. Pačiam ištirti, kaip pravedami užsiėmimai mažame būrelyje ir didesnėje grupėje: kuo skiriasi darbas, kaip jis jaučiasi, kaip kalba.*